

6353

۱۰۰۰

۱
۲۶۰
سین

کاربرد اعداد زبان روسی

مؤلف: دکتر حسین لسانی

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

دانشکده زبان های خارجی

تیر ماه ۱۳۹۱

پدیدآورنده : لسانی، حسین، ۱۳۲۳
 عنوان : کاربرد اعداد زبان روسی
 تکرار نام پدیدآور : حسین لسانی
 مشخصات نشر : قم: یاران قلم؛ ابتکار دانش، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۲۶۰ ص؛ جدول.
 شابک : ISBN 978-964-2545-99-5
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : زبان روسی - اعداد
 موضوع : زبان روسی - دستور کاربرد اعداد
 ردی کنکره : PG۳۳۲۵ / ج۵ ک ۲، ۱۳۹۱
 رده بندی دیوبی : ۴۹۱/۷۵

■ کاربرد اعداد زبان روسی

■ مؤلف: دکتر حسین لسانی

□ ناشر: یاران قلم

□ نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۱

□ شمارگان: ۱۰۰ جلد

□ قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

□ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۴۵-۹۹-۵

مراکز یخش:

همراه: ۰۹۱۲۷۵۰۷۴۹۴ تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۴۶۵۶۷

قسم: صفایه، کوچه ۲۸، کوچه جلالزاده، پلاک ۶۹

کلیبی حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۵	مقدمه
۱۲	چگونگی پیدایش اعداد زبان روسی
	بخش اول: اعداد زبان روسی
	فصل اول: اعداد اصلی زبان روسی
۲۰	۱-۱- کاربرد عدد یک
۲۸	۲-۱- کاربرد اعداد دو تا چهار
۳۲	۳-۱- کاربرد اعداد پنج تا بیست و عدد سی
۳۴	۴-۱- کاربرد اعداد بیست و یک تا بیست و چهار
۴۲	۵-۱- کاربرد اعداد بیست و پنج تا بیست و نه
۴۵	۶-۱- کاربرد عدد سی
۴۶	۷-۱- کاربرد عدد سی و یک
۴۸	۸-۱- کاربرد اعداد سی و دو تا سی و چهار
۵۰	۹-۱- کاربرد اعداد سی و پنج تا سی و نه
۵۳	۱۰-۱- کاربرد عدد چهل
۵۳	۱۱-۱- کاربرد عدد چهل و یک
۵۵	۱۲-۱- کاربرد اعداد چهل و دو تا چهل و چهار
۵۷	۱۳-۱- کاربرد اعداد چهل و پنج تا چهل و نه
۵۹	۱۴-۱- کاربرد عدد پنجاه
۶۰	۱۵-۱- کاربرد عدد پنجاه و یک
۶۲	۱۶-۱- کاربرد اعداد پنجاه و دو تا پنجاه و چهار
۶۳	۱۷-۱- کاربرد اعداد پنجاه و پنج تا پنجاه و نه
۶۶	۱۸-۱- کاربرد اعداد شصت و شصت و یک
۶۷	۱۹-۱- کاربرد اعداد شصت و دو تا شصت و چهار
۶۸	۲۰-۱- کاربرد اعداد شصت و پنج تا شصت و نه
۶۹	۲۱-۱- کاربرد اعداد هفتاد و هفتاد و یک
۷۰	۲۲-۱- کاربرد اعداد هفتاد و دو تا هفتاد و چهار
۷۱	۲۳-۱- کاربرد اعداد هفتاد و پنج تا هفتاد و نه
۷۲	۲۴-۱- کاربرد اعداد هشتاد و هشتاد و یک
۷۳	۲۵-۱- کاربرد اعداد هشتاد و دو تا هشتاد و چهار
۷۴	۲۶-۱- کاربرد اعداد هشتاد و پنج تا هشتاد و نه

۷۵	کاربرد اعداد نود و نود و یک	۲۷-۱
۷۷	کاربرد اعداد نود و دو تا نود و چهار	۲۸-۱
۷۷	کاربرد اعداد نود و پنج تا نود و نه	۲۹-۱
۷۸	کاربرد اعداد صد و صد و یک	۳۰-۱
۷۹	کاربرد اعداد صد و دو تا صد و چهار	۳۱-۱
۸۰	کاربرد اعداد صد و پنج تا صد و نه	۳۲-۱
۸۱	کاربرد اعداد صد و ده تا صد و دوازده	۳۳-۱
۸۲	کاربرد اعداد صد و سیزده و صد و چهارده	۳۴-۱
۸۴	کاربرد اعداد صد و پانزده تا صد و هفده	۳۵-۱
۸۴	کاربرد اعداد صد و هجده تا صد و بیست	۳۶-۱
۸۵	کاربرد اعداد صد و بیست و یک	۳۷-۱
۸۶	کاربرد اعداد صد و بیست و دو تا صد و بیست و چهار	۳۸-۱
۸۷	کاربرد اعداد صد و بیست و پنج تا صد و بیست و نه	۳۹-۱
۸۸	کاربرد اعداد صد و سی و صد و سی و یک	۴۰-۱
۸۹	کاربرد اعداد صد و سی و ده تا صد و سی و چهار	۴۱-۱
۸۹	کاربرد اعداد صد و سی و پنج تا صد و سی و نه	۴۲-۱
۹۰	کاربرد اعداد صد و چهل و صد و چهل و یک	۴۳-۱
۹۱	کاربرد اعداد صد و چهل و دو تا صد و چهل و چهار	۴۴-۱
۹۲	کاربرد اعداد صد و چهل و پنج تا صد و چهل و نه	۴۵-۱
۹۲	کاربرد اعداد صد و پنجاه و صد و پنجاه و یک	۴۶-۱
۹۳	کاربرد اعداد صد و پنجاه و دو تا صد و پنجاه و چهار	۴۷-۱
۹۴	کاربرد اعداد صد و پنجاه و پنج تا صد و پنجاه و نه	۴۸-۱
۹۵	کاربرد اعداد صد و شصت و صد و شصت و یک	۴۹-۱
۹۵	کاربرد اعداد صد و شصت و دو تا صد و شصت و چهار	۵۰-۱
۹۶	کاربرد اعداد صد و شصت و پنج تا صد و شصت و نه	۵۱-۱
۹۷	کاربرد اعداد صد و هفتاد و صد و هفتاد و یک	۵۲-۱
۹۸	کاربرد اعداد صد و هفتاد و دو تا صد و هفتاد و چهار	۵۳-۱
۹۸	کاربرد اعداد صد و هفتاد و پنج تا صد و هفتاد و نه	۵۴-۱
۹۹	کاربرد اعداد صد و هشتاد و صد و هشتاد و یک	۵۵-۱
۱۰۰	کاربرد اعداد صد و هشتاد و دو تا صد و هشتاد و چهار	۵۶-۱
۱۰۱	کاربرد اعداد صد و هشتاد و پنج تا صد و هشتاد و نه	۵۷-۱
۱۰۲	کاربرد اعداد صد و نود و صد و نود و یک	۵۸-۱
۱۰۲	کاربرد اعداد صد و نود و دو تا صد و نود و چهار	۵۹-۱

عنوان

صفحه

۱-۶۰	کاربرد اعداد صد و نود و پنج تا صد و نود و نه	۱۰۳
۱-۶۱	کاربرد عدد دویست	۱۰۴
۱-۶۲	کاربرد عدد سیصد	۱۰۶
۱-۶۳	کاربرد عدد چهارصد	۱۰۸
۱-۶۴	کاربرد عدد پانصد	۱۱۰
۱-۶۵	کاربرد عدد ششصد	۱۱۲
۱-۶۶	کاربرد عدد هفتصد	۱۱۴
۱-۶۷	کاربرد عدد هشتصد	۱۱۶
۱-۶۸	کاربرد عدد نهصد	۱۱۸
۱-۶۹	کاربرد عدد هزار	۱۲۰
۱-۷۰	کاربرد عدد میلیون	۱۲۳
۱-۷۱	کاربرد عدد میلیارد	۱۲۵

• فصل دوم: اعداد جمع زبان روسی

۲-۱	کاربرد اعداد جمع از دو تا ده	۱۲۹
۲-۲	کاربرد اعداد جمع óбá, óбé	۱۳۲

• فصل سوم: اعداد نامشخص زبان روسی

۳-۱	کاربرد اعداد نامشخص $\text{мнóго, máло, нéсколькó, немнóго}$ و غیره	۱۳۷
-----	---	-----

• فصل چهارم: اعداد ترتیبی زبان روسی

۴-۱	کاربرد اعداد ترتیبی مانند: $\text{пéрвый, втóрой, трéтий}$ و غیره	۱۴۱
۴-۲	روش ساخت اعداد ترتیبی	۱۴۳

• فصل پنجم: اعداد کسری و اعشاری

۵-۱	کاربرد اعداد کسری و اعشاری	۱۴۹
۵-۲	کاربرد ترکیب اعداد کسری با اسامی	۱۵۲

۱۵۵	فهرست اصلاحات دستوری و زبان‌شناسی فارسی به روسی
-----	---

۱۶۰	فهرست منابع فارسی
-----	-------------------

بخش دوم: تمرینات اعداد زبان روسی

پیشگفتار

تجربه‌ی نه چندان موفق تدریس اعداد زبان روسی در سال‌های اخیر باعث شده این کتاب درسی را تالیف نمایم.

عمده‌ترین دلایل انگیزه‌ی نگارش این کتاب درسی به شرح زیر است:

۱- در مورد اعداد زبان روسی، شاید بتوان کتاب‌های زیادی در ایران پیدا نمود، ولی همه‌ی این کتاب‌ها می‌توانند به عنوان کتاب کمک درسی برای آموزش اعداد زبان روسی مورد استفاده قرار گیرند. متأسفانه هیچ یک از کتاب‌های موجود را نمی‌توان به عنوان کتاب آموزشی به دانشجویان در سطح کارشناسی پیشنهاد نمود.

۲- اعداد زبان روسی یکی از مشکل‌ترین بخش‌های دستوری زبان روسی است. هر عدد از لحاظ خصوصیات صرفی دارای ویژگی مخصوص خود است. هر گروه از اعداد دارای صرف منحصر بفرد است. هم آن‌هایی که می‌دانیم صفات، ضمائر ملکی و اسامی زبان روسی با توجه به جنس و شمار در حالت‌های مختلف بطور تقریب هر کدام دارای پایانه‌ی صرفی یکسانی هستند. فراگیری پایانه‌های صرفی اسامی، صفات و ضمائر برای دانشجویان فارسی زبان آسان است. برعکس در مورد اعداد نمی‌توان چنین ادعایی را عنوان کرد، زیرا گروه‌های مختلف اعداد، به غیر از عدد یک، دارای پایانه‌های صرفی دیگری و ویژه‌گی‌های نحوی خاص خود هستند. برای مثال: اعداد ۲، ۳ و ۴ بطور تقریب دارای پایانه‌های صرفی شبیه به هم هستند:

И.п.	дв-а, дв-е	тр-и	четы́р-е
Р.п.	дв-ух, дв-ух	тр-ѣх	четы́р-ѣх
Д.п.	дв-ум, дв-ум	тр-ѣм	четы́р-ѣм
В.п.	дв-а, дв-е, дв-ух	тр-и, тр-ѣх	четы́р-е, четы́р-ѣх
Т.п.	дв-умя́	тр-емя́	четы́рь-мя́
П.п.	о дв-ух	о тр-ѣх	о четы́р-ѣх

اعداد ۵ تا ۲۰ و ۳۰ مانند اسامی مؤنث مختوم به علامت نرم Ъ صرف می‌شوند و بطور کلی صرف و خصوصیت نحوی آن‌ها با اعداد ۲، ۳ و ۴ بطور کامل متفاوت است. به صرف اعداد ۵، ۱۰، ۱۵ و بیست دقت کنید:

И.п.	пять-ф ¹	дэсять-ф	пятна́дцать-ф	два́дцать-ф
Р.п.	пят-і	десят-і	пятна́дцат-и	двадцат-і
Д.п.	пят-і	десят-і	пятна́дцат-и	двадцат-і
В.п.	пять-ф	дэсять-ф	пятна́дцать-ф	два́дцать-ф
Т.п.	пять-ю	десять-ю	пятна́дцатью	двадцать-ю
П.п.	о пят-і	о десят-і	о пятна́дцать-и	о двадцат-і

برخی از اعداد مانند ۴۰، ۹۰ و ۱۰۰ در حالت‌های مختلف دارای پایانه صرفی مخصوص به خود هستند:

И.п.	сорок-ф	девяно́ст-о	ст-о
Р.п.	сорок-а́	девяно́ст-а	ст-а
Д.п.	сорок-а́	девяно́ст-а	ст-а
В.п.	сорок-ф	девяно́ст-о	ст-о
Т.п.	сорок-а́	девяно́ст-а	ст-а
П.п.	о сорок-а́	о девяно́ст-а	о ст-а

اعداد ۵۰، ۶۰، ۷۰ و ۸۰ از دو جزء ساخته شده‌اند و هر کدام از اجزاء به شکل خاص خود در حالت‌ها تغییر می‌کند. برای مثال عدد пять-фдеся́т-ф را در نظر می‌گیریم. این عدد از دو قسمت пять-ф و дэсять-ф تشکیل شده که هر کدام طبق قواعد صرفی خود در حالت‌ها صرف می‌شوند:

И.п.	пять-фдеся́т-ф	шесть-фдеся́т-ф	се́мь-фдеся́т-ф
Р.п.	пят-ідеся́т-и	шест-ідеся́т-и	сем-ідеся́т-и
Д.п.	пят-ідеся́т-и	шест-ідеся́т-и	сем-ідеся́т-и
В.п.	как И.п.		
Т.п.	пять-юдеся́ть-ю	шесть-юдеся́ть-ю	семь-юдеся́ть-ю
П.п.	о пят-ідеся́т-и	о шест-ідеся́т-и	о сем-ідеся́т-и

¹ این علامت (-ф) به عنوان پایانه‌ی صرفی صفر در زبان روسی پذیرفته شده است. تمام واژه‌های مختوم به علامت نرم مانند: пять و жизнь و مختوم به همخوان سخت مانند: стол و один و مختوم به آوایی й (ای کوتاه) مانند трамва́й و غیره در حالت نهادی مفرد در زبان روسی دارای پایانه‌ی صرفی صفر هستند. به عبارت دیگر هیچ آوایی که پایانه‌ی صرفی این واژه‌ها را نشان دهد وجود ندارد. زمانی که این واژه‌ها در حالت دیگری قرار گیرند مانند: жи́зн-и ، одн-огó ، стол-а ، трамва́-я ، آوایی پایانه‌ی صرفی آن‌ها را نشان می‌دهد. در ضمن صفات کوتاه در شمار مفرد مذکر نظیر по́лон-ф و برخی اسامی مؤنث مختوم به پایانه‌ی صرفی а در حالت اضافه در شمار جمع مانند де́вушек-ф و تمام افعال در زمان گذشته در شمار مفرد مذکر مانند: пришё́л-ф دارای پایانه‌ی صرفی صفر هستند.

اعداد ۲۰۰، ۳۰۰، ۴۰۰، ۵۰۰، ۶۰۰، ۷۰۰، ۸۰۰، ۹۰۰ از دو عدد ساخته شده‌اند. برای مثال عدد двести از دو عدد сто و две تشکیل شده است. جالب این است که عدد две طبق قواعد خود صرف می‌شود ولی عدد сто از قاعده‌ی اسامی در شمار جمع پیروی می‌کند که خود امر فراگیری اعداد را با مشکلات زیادی روبرو می‌کند. عدد сто در حالت بهای، حالت بایی و حالت دومی مانند واژه‌ی книга در شمار جمع книги صرف می‌شود: о книгах، книгами، книгам به صرف اعداد ۲۰۰، ۳۰۰ و هشتصد توجه کنید:

И.п.	дв-ѐ-ст-и	тр-ѣ-ст-а	восемь-ф-сѳт-ѳ
Р.п.	дв-ух-сѳт-ѳ	тр-ѣх-сѳт-ѳ	восѳм-и-сѳт-ѳ
Д.п.	дв-ум-ст-ѳм	тр-ѣм-ст-ѳм	восѳм-и-ст-ѳм
В.п.	как И.п. и Р.п.		
Т.п.	дв-умя-ст-ѳми	тр-емѳ-ст-ами	восѳмь-ю-ст-ѳми
П.п.	о дв-ух-ст-ѳх	о тр-ѣх-ст-ѳх	о восѳм-и-ст-ѳх

جالب‌تر از همه این که اعداد миллион، тысяча و миллиард هر کدام مانند اسامی هم‌جنس خود در حالت‌ها صرف می‌شوند. به عبارت دیگر عدد тысяча مانند واژه‌ی книга، اعداد миллиард و миллион مثل کلمه‌ی сто تغییر می‌کنند. به صرف اعداد هزار، میلیون و میلیارد توجه کنید:

И.п.	ты́сяч-а	миллиѳн-ѳ	миллиѳрд-ѳ
Р.п.	ты́сяч-и	миллиѳн-а	миллиѳрд-а
Д.п.	ты́сяч-е	миллиѳн-у	миллиѳрд-у
В.п.	ты́сяч-у	миллиѳн-ѳ	миллиѳрд-ѳ
Т.п.	ты́сяч-ей	миллиѳн-ом	миллиѳрд-ом
П.п.	о ты́сяч-е	о миллиѳн-е	о миллиѳрд-е

۳- آموزش زبان روسی باید به همراه تمرینات کتبی و شفاهی بسیار زیاد صورت گیرد. کتاب آموزشی که بتواند به زبان ساده در سطح کارشناسی دستور زبان پیچیده اعداد را توضیح دهد در ایران وجود ندارد. اینجانب با تالیف این کتاب و گردآوری مجموعه‌ای از تمرینات کتبی و شفاهی آسان سعی نمودم کمکی به دانشجویان و علاقه‌مندان به زبان روسی کرده باشم.

مدرس زبان روسی با توجه به سلیقه‌ی آموزشی خود می‌تواند بسیاری از تمرینات این کتاب را به عنوان تکلیف منزل یا سر کلاس برای دانشجویان انتخاب نماید.

از همکار محترم جناب آقای علی فرزادکیا که با ویرایش و ترجمه کلیه جملات روسی به فارسی این کتاب، امکان این همکاری علمی را فراهم نمودند نهایت سپاس را داریم.

سرکار خانم خاطره کردیچه باز هم مانند همیشه با آغوش باز به یاری ما شتافتند و زحمت تایپ و صفحه‌آرایی این کتاب را پذیرفتند. از ایشان به خاطر ارایه‌ی نکات بسیار سودمند و با ارزش به عنوان مترجم و کارشناس زبان روسی و تایپ و صفحه‌آرایی این کتاب که کار بسیار سخت و دشواری است بی‌نهایت سپاسگزاریم.

دکتر حسین لسانی

تیر ماه ۱۳۹۱